

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 38/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. januára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED] – [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Magdou Poliačikovou, Národná 17, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 142/2016 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 28 Rob 144/2013) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED] – [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. decembra 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED] – [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 142/2016 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 28 Rob 144/2013).

2. Sťažovateľka opisuje skutkový stav takto:

„Dňa 13. 08. 2013 som podal na Okresný súd Nitra žalobu a zaplatenie 251.698,09 EUR s príslušenstvom.

Toto konanie sa vedie na Okresnom súde Nitra pod č. k. 28 Rob 144/2013.

Súd bol vo veci nečinný, a preto sme ho podaním zo dňa 26. 05. 2014 požiadali vo veci konať a rozhodnúť.

Následne nám dňa 16. 06. 2014 bola doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku v sume 15.101,50 EUR, pričom podaním zo dňa 23. 06. 2014 som požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Opätovne som žiadal súd o oslobodenie od súdnych poplatkov podaním zo dňa 23. 09. 2014 a 09. 01.2015.

Súd však uznesením zo dňa 15. 12. 2014, doručené 15. 01.2015 (1 mesiac!) zamietol môj návrh na oslobodenie súdnych poplatkov, pričom proti tomuto uzneseniu som v zákonnej dobe podal odvolanie.

Súd mi vyrubil súdny poplatok po uplynutí 10tich mesiacov od podania návrhu a o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov rozhodol 6 mesiacov od podania tejto žiadosti.

Z dôvodu prietahov v konaní som dňa 23. 01. 2015 podal sťažnosť predsedovi súdu, ktorý mi obratom oznámil, že bolo rozhodnuté o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a vo veci sa bude ďalej konať.

Dňa 30. 10. 2015 Krajský súd v Trnave (správne má byť Krajský súd v Nitre, pozn.) uznesením 15 Cob/92/2015 zrušil uznesenie Okresného súdu Trnava o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Následne Okresný súd Trnava (správne má byť Okresný súd Nitra, pozn.) mi dňa 06. 07. 2016 doručil uznesenie zo dňa 21. 03. 2016, ktorým mi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov.“

3. Sťažovateľka je na základe uvedeného toho názoru, že okresný súd porušil jej základné „právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde v Nitre, č. k. 28 Rob 144/2013, nakoľko súdne konanie sa vedie už viac ako 3 roky a za tento čas súd neurobil ani jeden úkon vo veci samej. Dva úkony procesného charakteru ohľadom súdnych poplatkov za tri roky je prejavom mimoriadnej neefektívnosti súdneho konania.“.

4. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že vysloví porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Rob 144/2013 (konanie však bolo medzičasom prevedené do registra Cb a je vedené pod sp. zn. 28 Cb 142/2016). Ďalej okresnému súdu prikáže v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ako aj trovy právneho zastúpenia.

II.

5. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie

ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

8. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

9. Sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 142/2016 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 28 Rob 144/2013). Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že k porušeniu označených práv postupom všeobecného súdu môže v konaní pred všeobecnými súdmi dôjsť len v prípade, ak postupu súdu nebráni zákonná prekážka. Jednou z takýchto prekážok je aj nezaplatenie súdneho poplatku.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny) každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

11. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

12. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 529/2015-10 z 25. novembra 2015 predchádzajúcu sťažnosť sťažovateľky z 9. novembra 2015 odmietol z dôvodu, že v tom čase zistené skutočnosti nepostačovali na prijatie záveru, že by dovedy zistené ojedinelé priet'ahy v konaní vedenom na okresnom súde vo veci sp. zn. 28 Rob 144/2013 vo väzbe na celkovú doterajšiu dĺžku konania dosahovali ústavne relevantnú intenzitu.

13. Sťažovateľka po roku podala ďalšiu sťažnosť adresovanú ústavnému súdu, pričom postup okresného súdu v označenej veci po vrátení veci z krajského súdu (28. januára 2016) bol, ako to vyplýva zo spisu okresného súdu, ktorý si ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania veci vyžiadal, nasledovný:

- 2. februára 2016 okresný súd zaslal sťažovateľke uznesenie krajského súdu sp. zn. 15 Cob 92/2015 z 30. októbra 2015, ktorým bolo zrušené uznesenie okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku, a vyzval odporcu na vyjadrenie k žalobnému návrhu (vyjadrenie odporcu doručené 2. marca 2016),

- 21. marca 2016 okresný súd rozhodol o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov,
- 19. septembra 2016 bol spis prevedený do registra Cb,
- 5. decembra 2016 bol nariadený termín pojednávania na 21. február 2017.

14. Sťažovateľka vytýka okresnému súdu, že jej „*vyrubil súdny poplatok po uplynutí šiestich mesiacov od podania návrhu a o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov rozhodol 6 mesiacov od podania tejto žiadosti... súdne konanie sa vedie už viac ako 2 roky a za tento čas súd neurobil ani jeden úkon vo veci samej. Dva úkony procesného charakteru ohľadom súdnych poplatkov za dva roky je prejavom mimoriadnej neefektívnosti súdneho konania...*“.

15. K uvedenému ústavný súd uvádza, že v sporovom konaní je zaplatenie súdneho poplatku vecnou podmienkou konania. Súdny poplatok je splatný podaním žaloby a netreba čakať na výzvu konajúceho súdu. Táto skutočnosť vyplýva zo zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, a to z § 5 ods. 1 písm. a), podľa ktorého poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, a z § 8, podľa ktorého je súdny poplatok splatný vznikom poplatkovej povinnosti. Následkom nezaplatenia súdneho poplatku podľa § 10 ods. 1 uvedeného zákona je výzva konajúceho súdu na zaplatenie súdneho poplatku, obsahom ktorej je aj poučenie o dôsledkoch jeho nezaplatenia, ktorým je zastavenie konania. V danom prípade okresný súd vyzval sťažovateľku na splnenie poplatkovej povinnosti s následným zastavením konania. Sťažovateľka však podala žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku, ktorú však mohla podľa názoru ústavného súdu pripojiť k žalobnému návrhu podanému okresnému súdu 14. augusta 2013. Okresný súd s konečnou platnosťou rozhodol o žiadosti sťažovateľky o oslobodenie od súdneho poplatku 21. marca 2016 (pričom najprv nevyhovel jej žiadosti, ale po zrušení a vrátení veci krajským súdom ju oslobodil od súdneho poplatku).

16. V danom prípade preskúmaním účelnosti a časovej postupnosti procesných úkonov okresného súdu v napadnutom konaní, tak ako vyplývajú zo spisu okresného súdu, dospel ústavný súd k záveru, že na tom, že okresný súd dosiaľ vec meritórne neprerokoval, má svoj podiel viny nielen okresný súd, ale aj samotná sťažovateľka.

17. Na doterajšom predĺžení konania má podľa zistenia ústavného súdu svoj podiel nepochybne aj okresný súd, ktorému trvalo viac ako rok a trištvrt', kým právoplatne rozhodol uznesením z 21. marca 2016 o žiadosti sťažovateľky o oslobodenie od súdnych poplatkov doručenej okresnému súdu 25. júna 2014, ktorej včasnejšie podanie možno pripočítať na ťarchu sťažovateľky, avšak aj okresný súd pri promptnejšom a efektívnejšom organizovaní svojho procesného postupu, ako aj postupu a úkonov účastníkov konania (skoršia výzva na zaplatenie súdneho poplatku, pozn.) mohol podstatne ovplyvniť plynulosť napadnutého konania, a tak prispieť k skoršiemu vyriešeniu sporu, o vyriešenie ktorého sa účastníci konania na okresný súd obrátili.

18. Ústavný súd už aj v minulosti zaujal stanovisko (napr. I. ÚS 70/02), keď uviedol, že pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj pojem v „primeranej lehote“ obsiahnutý v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať automaticky len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu, ale tento pojem je potrebné vykladať a skúmať ad hoc, zohľadniac všetky rozhodujúce okolnosti danej veci.

19. Vzhľadom na uvedené zistenia, pri ktorých ústavný súd vychádzal zo skutočností vyplývajúcich so spisu okresného súdu, možno dospieť k záveru, že kumuláciou pochybení na strane okresného súdu a tiež aj na strane sťažovateľky ako účastníčky konania iniciujúcej spor došlo k spomaleniu konania, a to v miere zodpovedajúcej, resp. korešpondujúcej s týmito ich pochybeniami, ktoré musí sťažovateľka ako účastníčka konania aj strpieť. Vzhľadom na konkrétne okolnosti tejto veci zistené obdobie nečinnosti nie je takej intenzity, že by bolo spôsobilé v ústavnoprávnej rovine signalizovať porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na to ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

20. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu neprichádzalo už do úvahy, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky uvedených v sťažnosti.

21. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom ustanovených náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade, že postupom okresného súdu bude aj naďalej dochádzať k zbytočným prietahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2017